27 juni 2025
Brussel, Hof van Cassatie

De eerste voorzitter van het Hof van Cassatie en de eerste voorzitters van de hoven van beroep en van de arbeidshoven,
De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, de procureurs-generaal bij de hoven van beroep en de federale procureur,

VERKLARING VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE RECHTERLIJKE MACHT

EN

OPROEP TOT DE UITVOERENDE EN DE WETGEVENDE MACHT

1. Een **goed werkende rechtsstaat** heeft behoefte aan stabiele instellingen die uitstekend functioneren onder alle omstandigheden, zowel in tijden van welvaart als in crisissituaties waar de nood aan veiligheid en effectieve toepassing van de wet, zowel voor de burgers als de overheid, hoog is. Een **onafhankelijke en kwalitatief hoogstaande Justitie** is een gemeenschappelijk goed. Het is de basis voor sociale vrede, veiligheid, en sociaal-economische welvaart.

2. Het belang van die boodschap voor de samenleving werd reeds herhaaldelijk benadrukt :

- Sedert tien jaar wordt op **20 maart op de Dag van de Justitie** aandacht gevraagd voor een onafhankelijke, toegankelijke en doeltreffende justitie, niet als voorrecht, maar als noodzaak om de sociale vrede en het vertrouwen van de burgers te waarborgen.[1]
- Op 19 juni 2024 heeft de **Hoge Raad voor de Justitie** concrete aanbevelingen geformuleerd om de rechtsstaat te versterken en de dienstverlening aan de burger te optimaliseren.[2]
- In juli 2024 heeft het **Hof van Cassatie in een gemeenschappelijk memorandum met het Grondwettelijk Hof en de Raad van State** gewaarschuwd dat het respect voor en de versterking van de rechtsstaat meer dan ooit noodzakelijk zijn, en dat elke aantasting ervan moet worden bestreden in het belang van de samenleving.[3]
- In de mercuriale van de **Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie** bij de opening van het gerechtelijk jaar 2024-2025, werd gepleit voor een constructieve dialoog tussen de drie staatsmachten als noodzakelijke voorwaarde voor een weerbare rechtsstaat.[4]
- Het **College van de hoven en rechtbanken** heeft, in zijn verslag van 20 februari 2024 over de toewijzing van human resources op grond van een objectieve werklastmeting, vastgesteld dat het_aantal rechters substantieel moet worden verhoogd opdat de hoven en rechtbanken normaal kunnen werken, met andere woorden opdat de zaken binnen een redelijke termijn worden behandeld, zonder een gerechtelijke achterstand te doen ontstaan.[5]
- In zijn Witboek van mei 2024 heeft het **College van het openbaar ministerie** de jarenlange onderfinanciering van de Belgische Justitie aangekaart in vergelijking met de toegekende budgetten in vele andere Europese landen.[6]
- Op 5 juni 2025 hebben de vijftien **procureurs des Konings** een open brief gericht aan de Eerste Minister en de minister van Justitie: de parketten kampen met een acuut personeelstekort, door verouderde kaders en een gebrek aan aantrekkelijkheid van gerechtelijke loopbanen. Door de werkdruk moeten pijnlijke keuzes worden gemaakt tussen dossiers die nog behandeld kunnen worden en diegene die men moet laten vallen. Veel gebouwen zijn ongezond en gevaarlijk. De digitale omschakeling blijft aanslepen. De veiligheid van het gerechtspersoneel is niet langer gewaarborgd door toenemende bedreigingen.[7]
- Ook de **Europese Commissie verzoekt** de Belgische Staat regelmatig om de budgettaire situatie van zijn Justitie te verbeteren.[8]

3. De recente acties van ontevredenheid van magistraten in gans het land **dienen dus niet het eigen belang**. Zij dienen het belang van de rechtsstaat én de rechtszoekenden, die beiden nood hebben aan een sterke en onafhankelijke rechterlijke macht, waarbinnen kwaliteitsvolle magistraten optreden

[1] https://www.justice-en-ligne.be/La-Journee-de-la-Justice-2025-une
[2] https://hrj.be/nl/nieuws/2024/memorandum-voor-de-formateur-toekomstige-federale-regering
[3] https://www.cass.be/pdf/Gemeenschappelijk_memorandum_2024NL.pdf
[4] https://www.cass.be/pdf/Mercuriales/NL/2024.pdf
[5] https://coursettribunaux.be/sites/default/files/media/col/publications/amai240220/nl/eindrapport-werklastmeting-20-02-2024.pdf
[6] https://www.om-mp.be/nl/over-om/missie-visie-waarden
[7] https://www.om-mp.be/nl/artikel/open-brief-van-alle-procureurs-konings-aan-federale-regering
[8] https://commission.europa.eu/document/download/ac09a9ad-63c4-4c65-bf36-d032b605a015_nl?filename=9_1_58050_coun_chap_belgium_nl.pdf

tegen het schenden van de rechten en vrijheden van de burger en garant staan voor het beschermen van de hogere belangen van de maatschappij.

Het **is de plicht van de Staat** om dit te garanderen door het statuut van staatsmacht dat de Grondwet aan de rechterlijke macht toekent ten volle te erkennen en Justitie in die mate te financieren dat elk rechtscollege kwaliteitsvol recht kan spreken binnen een redelijke termijn. Elke tekortkoming aan die plicht kan immers leiden tot het uithollen van de rechtsstaat, waardoor iedere individuele burger wordt getroffen.

DAAROM,

DE EERSTE VOORZITTERS VAN HET HOF VAN CASSATIE, VAN DE HOVEN VAN BEROEP EN VAN DE ARBEIDSHOVEN, DE PROCUREUR-GENERAAL BIJ HET HOF VAN CASSATIE, DE PROCUREURS-GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP EN DE FEDERALE PROCUREUR,

In het belang van de samenleving,

Roepen de Federale regering en de Kamer van volksvertegenwoordigers op om de rechterlijke macht ten volle **als staatsmacht te erkennen** door niet alleen respect te tonen voor haar Grondwettelijk statuut **maar haar ook de noodzakelijke financiering** toe te kennen, zodat in het belang van de rechtszoekende kwaliteitsvol recht kan worden gesproken.

Deze erkenning en financiering houdt het volgende in:

STATUUT, WELZIJN OP HET WERK EN VEILIGHEID

- De **maatschappelijke rol van rechter en procureur ten volle erkennen** via een herwaardering van hun **statuut**, met inbegrip van het pensioenstelsel, maar ook door alle ondersteunende juridische en administratieve functies binnen justitie aantrekkelijker maken.

- Dringend overgaan tot een verhoogde aandacht voor het **welzijn op het werk** door de noodzakelijke onderhouds- of renovatiewerken in alle **gerechtsgebouwen** uit te voeren en de **veiligheid** van alle gerechtelijke actoren bij de uitoefening van hun beroep te waarborgen.

FINANCIERING EN KADERS

- **In het belang van een tijdige en kwalitatieve rechtsbescherming van de burger** alle wettelijke en reglementaire **kaders** van magistraten, referendarissen/parketjuristen, griffiers/parketsecretarissen en andere leden van het gerechtspersoneel invullen wanneer de gerechtelijke autoriteiten hierom verzoeken en uitbreiden wanneer de werklastmeting de noodzaak ervan aantoont.

DIGITALISERING

- Blijven investeren in de gerechtelijke informatica en in de **digitalisering** van beslissingen, dossiers en procedures.

RECHTSSTAAT

- Middelen vrijmaken om alle **gerechtelijke beslissingen effectief uit te voeren**: dit is niet enkel het daadwerkelijk uitvoeren van de effectieve gevangenisstraffen maar ook het tijdig uitvoeren van onderzoeksmaatregelen (expertises, vertalingen), het vorm geven aan een herstelgerichte Justitie met ruimte voor alternatieve maatregelen en een effectieve en aangepaste zorg voor personen met een psychische stoornis, voor jongeren in nood, voor asielzoekers.

DIALOOG

- Bereidheid tonen tot oprechte dialoog tussen de staatsmachten door, naast de ervaren constructieve houding van de minister van Justitie en de voorzitter van de Commissie Justitie, de vertegenwoordigers van de rechterlijke macht in het kader van deze verklaring ook een **onderhoud toe te staan met, enerzijds de eerste minister (uitvoerende macht) en anderzijds de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers (wetgevende macht)**.

- Vastberaden blijven deelnemen aan de **dialoog tussen de drie staatsmachten die door de Hoge Raad voor de Justitie** is opgestart.

- Met de moedige en ook budgettaire beslissingen die dat vergt, de uitkomst van de **'taskforces Justitie'** die de minister van Justitie op verzoek van de colleges en de entiteit Cassatie heeft opgericht, daadwerkelijk steunen en uitvoeren.

- Deze dialoog moet er toe leiden dat Justitie **opnieuw perspectief** krijgt, dat de decennialange verwaarlozing een duidelijke halt wordt toe geroepen, vanuit de drie staatsmachten, en dat via een substantiële herfinanciering en concrete plannen voor de respectieve probleemdomeinen een kwaliteitsvolle justitie voor de toekomst wordt gegarandeerd.

Gedaan te Brussel, in het Hof van Cassatie, op 27 juni 2025

Eric de Formanoir

Eerste voorzitter van het Hof van Cassatie

Ria Mortier

Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie

Laurence Massart

Eerste voorzitter van het Hof van beroep te Brussel

Bart Willocx

Eerste voorzitter van het Hof van beroep te Antwerpen

Evelyne Lahaye

Eerste voorzitter van het Hof van beroep te Luik

Michel Oosterlinck

Eerste voorzitter van het hof van beroep te Gent

Philippe Morandini

Eerste voorzitter van het Hof van beroep te Bergen

Gaby Van den Bossche

Eerste voorzitter van het Arbeidshof te Brussel

Katrin Stangherlin

Eerste voorzitter van het Arbeidshof te Luik

Dirk Torfs

Eerste voorzitter van het Arbeidshof te Antwerpen

Vincent Dooms

Eerste voorzitter van het Arbeidshof te Gent

Philippe Lecocq

Eerste voorzitter van het Arbeidshof te Bergen

Frédéric Van Leeuw

Procureur-generaal te Brussel

Erwin Dernicourt

Procureur-generaal te Gent

Pierre Vanderheyden

Procureur-generaal te Luik

Guido Vermeiren

Procureur-generaal te Antwerpen

Ingrid Godart

Procureur-generaal te Bergen

Ann Fransen

Federale procureur